riniams augalams. Remiantis surinktais radiniais galima teigti, kad šioje vietoje apytiksliai XVII a. pabaigoje–XVIII a. viduryje buvo nuolatos užkasinėjamos buitinės atliekos. Tikėtina, kad ši vieta buvusi nuošaliau nuo kapinių, galbūt tai patvorys. Perkasos P dalyje įžemis – molis, tačiau buvo kasama, kol pasiektas šviesus smėlis. Centrinėje ir Š perkasos dalyje įžemis – smulkus žvyras. Taip pat archeologinių tyrimu metu buvo aptiktos XX a. pradžios 4 ūkinės duobės su to laikotarpio radiniais. Aptikta keliolika sveikų stiklinių butelių, porcelianinių indų, metalinis šuns žetonas su 1911 m. data ir kitų XX a. pradžios–4 dešimtmečio pabaiga datuojamų radinių. Taip pat rasta daug farmacinių buteliukų, iš jų 3 su užpildu. Vilniaus universiteto Chemijos ir geomokslų fakultete atlikti jų tyrimai. Nustatyta, kad viename buteliuke yra kamparo ir mentolio tirpalas skystame vazeline. Kituose dviejuose buteliukuose aptiktas metilo violetinis vandeninis tirpalas. Greičiausiai vaistiniai buteliukai yra iš kitapus gatvės vaistinės (Užupio g. 20), kuri veiklą vykdo iki šiol.

Archeologinių tyrimų metu surinkta 200 XVII a. I pusės–XX a. I. pusės radinių, kurie perduoti saugoti LNM.

Excavations at 15A Užupio Street in 2022

In 2022, detailed excavations covering an area of 76 m^2 and a field survey covering an area of 90 m^2 were carried out at 15A Užupio Street (Fig. 1), revealing redeposited soil ranging from 1.6 to 2.9 m in thickness and containing finds from the 17th to the late 20th centuries. Notable features included a cluster of human bone and several pits (dating from late 17th to early 20th centuries) with finds characteristic of the period, such as clay pipes (Fig. 2) and pharmaceutical bottles.

Tauras Poška

Aukštaičių gatvės 2 tyrimai 2022 m.

2022 m. tęsiami žvalgymai ir detalieji tyrimai Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinės vietovės (UK 25504), Vilniaus senamiesčio (UK 16073) ir pastatų komplekso (UK 28113) teritorijoje, Aukštaičių g. 2 sklype. 2021 m. Aukštaičių g. 2 sklype vykdyti žvalgymai ir detalieji tyrimai 561 m^2 plote. Jų metu fiksuotas 3,5–4 m storio kultūrinis sluoksnis. Nustatyta, kad viršutinio kultūrinio sluoksnio horizontai iki 1,7–1,9 m buvo suardyti XX a. II pusėje. Giliau fiksuotas XVII a. vidurio–XVIII a. pradžios kultūrinio sluoksnio horizontas, kurio storis – nuo 1,2 iki 1,6 m. Ankstyviausia archeologinė medžiaga (XVI a. pradžia) fiksuota sklypo P dalyje (plotai 1, 3), čia aptiktuose vandens nutekėjimo kanaluose. Tyrimų metu aptikta mūrinių konstrukcijų, datuojamų XVII a. I puse, rasta XVII a. II pusės–XVIII a. pradžios buitinių krosnių pagrindų, akmens grindinių fragmentų. Taip pat aptikta XVII a. II puse datuojamų medžio konstrukcijų: medinių klojinių, vandens nutekėjimo kanalų sutvirtinimų, vandentiekio vamzdis. Tyrinėjimų metu rasta XVI–XIX a. archeologinių radinių (*ATL 2021 metais*, 2022, p. 465–470).

2021 m. vykdomų detaliųjų tyrimų metu ploto 1 P ir R pusėse, plotų 2, 4 R pusėje, ploto 3 P ir V, plotų 5–6 V pusėse buvo palikta 1,5–2 m pločio juostos nuo planuojamo užstatymo ribos. Tai buvo daroma atsižvelgiant į tai, kad arti tyrimų ribos stovi pastatai (Aukštaičių g. 2 ir 4 bei Aukštaičių gatvės pėsčiųjų zona), nes dėl didelių gylių galėjo kilti grėsmė tiek pastatų, tiek Aukštaičių gatvės stabilumui. 2022 m., sutvirtinus pavojingas zonas (sugręžus

1 pav. Situacijos planas: 1 – pastatų komplekso (UK 28113) teritorija; 2 – 2021 m. detaliųjų tyrimų plotai (T. Poška); 3 – 2022 m. detaliųjų tyrimų plotai (T. Poška). T. Poškos brėž.

Fig. 1. Area plan: 1 – boundary of the building complex (UK 28113); 2 – detailed 2021 excavation area (T. Poška); 3 – detailed 2022 excavation area (T. Poška).

polius), šiuose plotuose pratęsti detalieji tyrimai.

Plotai 1A, 3A atidengti Aukštaičių g. 2 sklypo P pusėje. Tirtuose plotuose iki 1,5 m gylio fiksuotas pilkos, smėlingos žemės sluoksnis su smulkiomis plytų nuolaužomis, jame aptikta XVII a. datuojamų buitinės keramikos fragmentų. 1,9 m gylyje pasiektas įžemis, suplautas žvyras (H_{abs} 96,32–96,40 m), kuriame fiksuota perkasimo kontūras su sutrūnijusios medienos liekanomis. Perkasimo užpildas pilkšvas smėlis su žvyro priemaišomis, sutrūnijusios medienos fragmentais, gylis 30–40 cm. Jo plotis 1,2 m ploto 1A PR pusėje, 2,1–2,2 m – ploto 3A V pusėje. Perkasimo vietoje aptiktos dvi buitinės keramikos šukės, datuojamos XV a. pabaiga–XVI a. pradžia. Šiuose plotuose fiksuotas perkasimas yra 2021 m. tyrimų metu plotų 1, 3 vietose, apatiniame sluoksnyje atkasto vandens nuleidimo kanalo, datuoto XVI a. pradžia, R dalis (2 pav.).

Plotas 1B atidengtas į R nuo 2021 m. tyrinėto ploto 1. Tyrimų vietoje iki 40 cm gylio fiksuotas tamsiai pilkos žemės su XX a. griuvenomis sluoksnis. Giliau atidengtas juodos žemės su smėlio intarpais sluoksnis, kuriame aptikta XVII–XVIII a. pradžios plokštinių koklių fragmentų, metalinių radinių – šakutės fragmentas, bato pasagėlė, ažūrinio nenustatytos paskirties dirbinio fragmentai, kaltinių vinių, tvirtinimo detalių. Sluoksnio storis 40–60 cm. Po juo kastas pilkšvas smėlis, su sutrūnijusios medienos liekanomis, kuriame aptikta XVII a. datuojamos keramikos. Įžemis – smėlis – atidengtas 1,1–1,2 m gylyje (H_{abs} 97,27 m). Įžemio sluoksnyje rasta stulpavietės dalis 2021 m. fiksuota ploto 2 R sienelėje. Stulpavietės vietoje archeologinių radinių nesurasta.

Plotas 2A atidengtas į R nuo 2021 m. tyrinėto ploto 2. Jo paviršiuje iki 70 cm gylio kastas tamsiai pilkos žemės sluoksnis su XX a. griuvenomis. Giliau fiksuotas juodos žemės sluoksnis su pjuvenomis, kuriame rasta XVII–XVIII a.

2 pav. XVI a. vandens nuleidimo kanalo vieta plotuose 1A, 3A. T. Poškos nuotr.

Fig. 2. The location of a 16th-century water drainage channel in areas 1A and 3A.

archeologinių radinių – XVI–XVIII a. buitinės keramikos, kaulinio dirbinio ruošinio fragmentas, metalinių dirbinių – saga, dekoratyvinių detalių (apkalėlių (?)) fragmentų, batų pasagėlių. 1,3–1,4 m gylyje atkastas buvusio medinio pastato su lentų grindimis fragmentas, jo matmenys 2,9x0,7 m. Rasto pastato liekanos datuojamos XVIII a. Giliau fiksuotas 30–40 cm storio pilkšvo smėlio sluoksnis, kuriame rastos 3 XVI– XVII a. keramikos šukės. Įžemis – smėlis – pasiektas 1,6 m gylyje (H_{abs} 96,70 m).

Plotai 3B, 5A kasti Aukštaičių g. 2 sklypo V pusėje, į V nuo 2021 m. tyrimų plotų 3, 5. Plotų vietose nuo 50 cm gylio fiksuotas juodos žemės sluoksnis su smulkiomis griuvenomis, sutrūnijusios medienos fragmentais, kuriame aptikta XVI–XVII a. buitinės keramikos šukių. 1–1,2 m gylyje atidengtas apardyto akmenų grindinio fragmentas, kurio paviršiuje rasta moneta – Jono Kazimiero Vazos šilingas. Šio grindinio fragmentai buvo fiksuoti 2021 m. tyrimų metu plotuose 3, 5. Po grindiniu fiksuotas 20 cm storio juodos žemės sluoksnis su pjuvenomis, jame aptikta XVI–XVII a. pabaigos buitinės keramikos šukių.

Plotų 4A, 6A vietose fiksuoti tik XX a. pabaigoje–XXI a. suformuoti sluoksniai.

2022 m. tyrimų metu Aukštaičių g. 2 sklypo Š pusėje (plotų 7–9 vietoje), atliekant žvalgymus, iki 1,7–2,1 m gylio mechanizuotai (žvalgymų plotas 107,2 m^2) nukasti viršutiniai sluoksniai suformuoti XX a. Plotų 7–9 didžiojoje dalyje fiksuoti XIX a pabaigoje–XX a. suformuoti kultūrinio sluoksnio horizontai. Tiktai plotų 7, 8 P pusėje aptiktas XVII a. pabaigos medinės konstrukcijos fragmentas, iš dalies fiksuotas 2021 m. tyrimų metu ploto 4 Š pjūvyje. Konstrukcijos sudaryta iš galuose suleistų, 30–40 cm skersmens netašytų rąstų, fiksuotos 3 rąstų eilės. Mediena sutrūnijusi, todėl paimti mėginių dendrochronologiniams tyrimams nebuvo galimybės. Konstrukcijos viduje fiksuotas juodos žemės sluoksnis su suodžiais, smulkiais angliukais, sutrūnijusios medienos fragmentais. Jame surasta XVI–XVII a. buitinės keramikos šukių, XVI a. pabaigos–XVII a.

3 pav. XVII a. pabaigos šulinio fragmentas. T. Poškos nuotr.

Fig. 3. A late-17th-century well fragment.

plokštinių koklių, XVII a. čerpių nuolaužų. Manome, kad šioje vietoje buvęs šulinys, skirtas greičiausiai nuotekoms surinkti, datuojamas XVII a. pabaiga (3 pav.).

Atliekant tyrimus plotų 8–9 vietoje (1 pav.), fiksuoti tik piltiniai griuvenų sluoksniai su XIX–XX a. plytų nuolaužomis, kalkių skiedinio ir cemento gabalais, XX a. buitinėmis šiukšlėmis. Griuvenų sluoksniuose kartu su XX a. keraminių ir stiklinių indų šukėmis surasta ir smulkių XVI–XVII a. buitinės keramikos fragmentų. P plotų 8–9 dalyje atidengta akmenų konstrukcija. P pusėje konstrukcijos H_{abs} 96,50 m, Š – žemėjo iki H_{abs} 95,60 m. Konstrukcija sudėta iš įvairių dydžių lauko riedulių (50x40x40, 45x45x30, 30x30x25 cm dydžio) ant žvyro įžemio. Konstrukcijos paviršiuje surasta XIX a. pabaigos–XX a. pradžios stiklinių ir keraminių indų fragmentų, rasta Lipskio alaus gamyklos butelių kamščių (XIX a. pabaiga–XX a. I pusė). Aptiktas akmenų konstrukcijos fragmentas sietinas su Vilnios upės šlaito tvirtinimu ir datuojamas ne anksčiau kaip XIX a. pabaiga.

Excavations at 2 Aukštaičių Street in 2022

In 2022, the archaeological investigation at 2 Aukštaičių Street in Vilnius comprised a field survey (107.2 m^2) and detailed excavations (324.6 m^2) (Fig. 1). The recorded cultural layer was 3.5–4 m thick, but its upper horizon, up to a depth of 1.7–2.1 m, was disturbed in the second half of the 20th century. The excavation identified horizons from the late 19th century and from the second half of the 17th century. The earliest archaeological material, from the start of the 16th century, was recorded in the water drainage channels found in the S part of the site (areas 1A and 3A) (Fig. 2). A wooden structure (a sewage well) unearthed during the excavation dates to the end of the 17th century (Fig. 3).

Tauras Poška

Tyrimai Vilniaus universiteto S. Stanevičiaus ir K. Sirvydo kiemuose 2022 m.

2022 m. vykdyti detalieji tyrimai Vilniaus universiteto (toliau – VU) pastatų komplekso (UK 770) teritorijoje, Universiteto g. 3, S. Stanevičiaus kieme ir Pilies gatvėje, bei žvalgomieji tyrimai K. Sirvydo kiemuose, numatytos įrengti lietaus nuotekų sistemos vietose.

VU pastatų ansamblis susiformavo XVI a. pabaigoje–XIX a. pradžioje ir užima visą senamiesčio kvartalą, kurį apibrėžia Šv. Jono, Pilies, Skapo ir Universiteto gatvės. Ansamblio teritorijoje archeologiniai tyrimai vykdyti įvairiose vietose. 1973 m. vykdyti archeologiniai tyrimai VU S. Stanevičiaus kieme, kur fiksuotas iki 2 m gylio piltinis griuvenų sluoksnis. Giliau fiksuoti